

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد علوم و تحقیقات (شاهرود)
گروه معماری
پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی معماری

عنوان تحقیق:
**مرکز همایش‌های هنری بانگ‌ریش تحرک
و توسعه در بافت تاریخی سبزوار**

استاد راهنما:
دکتر بهرام سیاوش‌پور

استاد مشاور:
دکتر مسیحا... معصومی

پژوهشگر:
یاسر امامی

شهریور 1393

معاونت پژوهش و فن آوری به نام خدا

منشور اخلاق پژوهش

با یاری از خداوند سبحان و اعتقاد به این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری، ما دانشجویان و اعضاء هیأت علمی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

۱. اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هر گونه پنهان سازی حقیقت.
۲. اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهیدگان (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
۳. اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه همکاران پژوهش.
۴. اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.
۵. اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هر گونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
۶. اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهادهای مرتبط با تحقیق.
۷. اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب نقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
۸. اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشاعه نتایج تحقیقات و انتقال آن به همکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
۹. اصل برائت: التزام به برائت جویی از هر گونه رفتار غیرحرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به مثابه های غیر علمی می آلاینند.

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد علوم و تحقیقات

تعهد نامه اصالت رساله یا پایان نامه

- اینجانب یاسر امامی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته/ دکتری حرفه ای/ دکتری تخصصی/ در رشته معماری که در تاریخ..... از پایان نامه/ رساله خود تحت عنوان " مرکز همایش های هنری با نگرش تحرک و توسعه در بافت تاریخی سبزوار " با کسب نمره..... و درجه..... دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:
- (۱) این پایان نامه / رساله حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه - کتاب - مقاله و...) استفاده نموده ام. مطابق ضوابط و رویه موجود. نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.
- (۲) این پایان نامه / رساله قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح. پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- (۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب. ثبت اختراع و.... از این پایان نامه داشته باشم. از حوزه همکاری معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- (۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود. و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام نام خانوادگی:
یاسر امامی
تاریخ و امضاء

سپاسگزارى

از زحمات و راهنمايى‌هاى عالمانه و اندیشمندان‌ه‌ى استاد ارجمند جناب آقای دکتر مسیحا... معصومی و همچنین استاد گرامی جناب آقای دکتر بهرامک سیاوشپور که در به اتمام رساندن این رساله با سعه‌ى صدر خود به راهنمایى‌ام پرداختند که در طی این دوره نگارنده را در خوشه‌چینی و بهره‌گیری از خرمن دانش و گنجینه‌هاى علم، راهنمایى کردند صمیمانه قدردانى و تشکر مى‌نمایم.

تقدیم به:

پدر و مادر مهربانم
که عظمت دستانشان را هیچ وقت درک نکردم.
اساتید فرهیخته و معلمین بزرگوار و دوستان مهربانم
که اندیشه های نابشان چراغ راهم بود.
و در نهایت تمام کسانی که در هر لحظه دستم را گرفتند
تا بلند شوم.

چکیده:

هدف از طراحی این مجموعه حفظ و احیای بافت سنتی و فرسوده با ضوابط و استانداردهای مشخص و با توجه به بافت موجود و حول پیرامون اطراف می باشد. در طراحی و خلق اثر این مجموعه تاکید شده بر حفظ تکرار عناصر چند وجهی که تاثیر گذاشته در محله موجود میباشد. ما میتوانیم با خلق اثر موجود این بافت های فرسوده و در حال تخریم را زنده سازی کنیم به طوری که هم از لحاظ معنوی و هم مادی به ارزش آن بیفزاییم و مردم را راغب کنیم برای سرمایه گذاری در این نوع بافت های موجود در سراسر کشور.

ویژگی این مجموعه فرهنگی باعث شده که افراد زیادتری به این گونه بافتها بیایند و تاثیر بگذارند و ما میتوانیم با طراحی در پلان و نما که خود از بافت موجود الهام گرفتو کمک کنیم که این گونه بافتها مورد حمایت مسولان قرار گیرد که از متروکه ماندن این گونه اثر های گرانبها جلوگیری به عمل آیم.

با تشکر و سپاس فراوان

فهرست مطالب

چکیده: 1

فصل اول: کلیات تحقیق

- 1- بیان مسئله 3
- 1-1- آشفستگی و ناکارآمدی شبکه ارتباطی: 3
- 1-2- بی هویتی بافتهای فرسوده: 4
- 1-3- کیفیت نامناسب بنا در بافتهای تاریخی: 4
- 2- اهمیت و ضرورت انجام تحقیق توجه به بافت های تاریخی و کهن شهری: 5
- 1-2- بعد نظری تجزیه و تحلیل نظریه های تحرک توسعه کالبدی در باف های قدیم شهری: 6
- 2-2- تجزیه و تحلیل الگوهای فعلی ملاک عمل سازمان های اجرایی همراه با نقد و ارزیابی آن جهت ارتقاء مبانی نظری و الگوهای اجرایی توسعه در بافت های کالبدی شهری: 6
- 2-3- اهمیت این بافت ها در کالبد شهرها به عنوان قلب تپنده اقتصادی: 6
- 2-4- پاسخگویی به نیازهای جمعیت رو به ترازد: 6
- 2-5- اهمیت و بار فرهنگی: 6
- 2-6- وجود عناصر و المان های با ارزش تاریخی: 6
- 2-7- عدم هماهنگی بافت با نیازهای جدید کاربران: 6
- 2-8- مشکلات ترافیکی: 6
- 2-9- اهمیت و لزوم خدمات رسانی در زمان بحران: 6
- 2-10- لزوم تعیین معیارهای آسیب پذیری شهری و پهنه بندی نقاط بحرانی به ویژه در بافت کهن: 6
- 2-11- قطعیت خطر وقوع زلزله و عدم امکان پیشگویی زمان وقوع زلزله: 7
- 2-12- لزوم استفاده از سیستم های جدید برنامه ریزی و پرازش اطلاعاتی: 7
- 3- واژ شناسی و اصول مربوط به بافت های تاریخی: 7
- 3-1- فرسایش و فرسودگی: 7
- 3-2- مرمت شهری (restoration): 9
- 3-3- بهسازی (Rehabilitation): 9
- 3-1-1- بازیافت (Recuperation): 10
- 3-1-2- حمایت (Protection): 10
- 3-1-3- استحکام بخشی (Consolidation): 10
- 3-1-4- توانبخشی (Rehabilitation): 10
- 3-1-5- بهبود، سازماندهی و بازآبادانی (Improvement): 10
- 3-4- نوسازی (Renovation): 10
- 3-4-1- «تجدید حیات» (Revitalization): 11
- 3-4-2- «انطباق به روز کردن» (Adaptation): 11
- 3-4-3- «حفاظت» (Conservation): 11
- 3-4-4- «نو شدن» (Renewal): 11
- 3-4-5- «احیا» (Restoration): 11
- 3-5- بازسازی (Reconstruction): 11
- 3-5-1- «تخریب» (Demolition): 12
- 3-5-2- «پاکسازی، آوار برداری» (Clearance): 12
- 3-5-3- «دوباره سازی» (Rebuilding): 12
- 3-6- نوسازی (Renovation): 12
- 3-7- بازسازی (Reconstruction): 12
- 3-8- بافت قدیم و کهن شهری: 12
- 3-9- بافت قدیم شهری از منظر شهرسازی: 12

- 4- تجربیات جهانی در جهت زنده سازی و بازسازی و بهسازی، نوسازی بافت های تاریخی و قدیم شهری 14
- 4-1- تحلیل و ارزیابی طرح های توسعه شهری در بافت های کهن چند شهر جهان: 14
- 4-2- تجربه های جهانی بهسازی، نوسازی و بازسازی توسعه بافت های قدیم شهر (اسلو در (نروژ): 15
- 4-1-2- اهداف اصلی از طرح 15
- 4-2-2- مسائل و مشکلات عمده 15
- 4-3-2- توان و استعداد های منطقه 15
- 4-4-2- سیاست و راهبردهای کالبدی و اقتصادی - اجتماعی 15
- 4-5-2- سیاست و راهبردهای حمل و نقل و تاسیسات و تجهیزات شهری 15
- 4-6-2- شیوه برنامه ریزی 16
- 4-7-2- شیوه اقدام 16
- 4-8-2- روش مداخله 16
- 4-3- تجربه های جهانی بهسازی، نوسازی و بازسازی بافت های قدیم شهری (کانزاس آمریکا) 16
- 4-1-3- اهداف اصلی از طرح 16
- 4-2-3- مسائل و مشکلات عمده 16
- 4-3-3- توان و استعداد های منطقه 17
- 4-4-3- سیاست و راهبردهای کالبدی و اقتصادی - اجتماعی 17
- 4-5-3- سیاست ها و راهبردهای حمل و نقل و تاسیسات و تجهیزات شهری 17
- 4-6-3- شیوه برنامه ریزی 17
- 4-7-3- شیوه اقدام 17
- 4-8-3- روش مداخله 17
- 4-4- تجربه های جهانی بهسازی، نوسازی و بازسازی توسعه بافت های قدیم شهری بیروت (در لبنان) تخریب و نوسازی پس از جنگ: 17
- 4-1-4- اهداف اصلی از طرح 17
- 4-2-4- مسائل و مشکلات عمده 17
- 4-3-4- توان و استعداد های منطقه 18
- 4-4-4- سیاست ها و راهبردهای کالبدی و اقتصادی - اجتماعی 18
- 4-5-4- سیاست و راهبردهای حمل و نقل و تاسیسات و تجهیزات شهری 18
- 4-6-4- شیوه برنامه ریزی 18
- 4-7-4- شیوه اقدام 18
- 4-8-4- روش مداخله 18
- 5- تجارب و اثرات طرح های بهسازی و نوسازی تحرک توسعه در بافت های کهن در ایران: 18
- 5-1- نوسازی و بهسازی تحرک توسعه 3 هکتار اراضی بافت قدیمی مساله دار یزد 19
- 5-1-1- طرح مسئله 19
- 5-2-1- مراحل و روش کار 19
- 5-3-1- طرح راهبردی پیشنهادی 20
- 5-2- استان سمنان 21
- 5-1-2- عمده ترین مشکلات بافت تاریخی سمنان 21
- 5-2-2- مشکلات کالبدی - عملکردی 21
- 5-3-2- مشکلات اجتماعی (فرهنگی)، اقتصادی 21
- 5-4-2- مشکلات مدیریتی 22
- 5-5-2- مشکلات قانونی 22
- 5-6-2- 5 طرح راهبردی 22

- 6- سوال و اهداف و فرضیه ها تحقیق:..... 23
- 6-1-1- شامل فرایند منظم از شناسایی های پایه و تحلیل و تدوین مجموعه فرهنگی..... 23
- 6-1-2- شناخت و تقویت جایگاه فضای فرهنگی در این بافت در تقابل با شهر..... 23
- 6-1-3- اصلاح سازی منطقه موجود حفظ و احیاء و هماهنگی با خلق اثر در بافت..... 23
- 6-1-4- فراهم نمودن زمینه های توسعه و عمران کالبدی بافت با توجه به شرایط-امکانات- چشم انداز های و گرایش های موجود..... 23
- 6-1-5- بهسازی و نوسازی بناها اطراف و فضاهای عمومی به کمک ارائه روشهای تشویقی برای ساکنان..... 23
- 6-2- سوال پژوهش : آیا اصلاح بافت از طریق تمرکز بر یک یا چند واحد امکان پذیر است؟؟؟..... 23
- 6-3- شناخت بافتهای قدیمی و فرسوده شهری و تغییر شکل شالودگی آنها:..... 23
- 6-3-1- رده اول:..... 23
- 6-3-2- رده دوم:..... 24
- 6-3-3- رده سوم:..... 24
- 6-3-4- رده چهارم:..... 24
- 6-3-5- رده پنجم:..... 24
- 6-4- زمینه های برای توسعه و و زنده سازی بافتهای و شهر های تاریخی :..... 24
- 6-5- شناسایی کمی و کیفی اولیه برای توسعه و تحرک در بافت های تاریخی:..... 24
- 6-5-1- شناخت تاریخ بافت +به منظور تکمیل نظریات اولیه و کلی درباره پیشوانه فرهنگی و مدنی..... 24
- 6-5-2- بازشناسی بناها+محوطه ها+و مراکز قدیمی تر شهر ها حول پیرامون بافت و ارزیابی های اولیه که در این زمینه صورت می گیرند..... 24
- 6-5-3- بازشناسی فرهنگی اجتماعی شناخت ویژگی های فرهنگی ساکنان در یک بینش جهانی و گسترده..... 24
- 6-5-4- اقتصاد شهر حول پیرامون بافت در دوران گذشته و بررسی آن در رابطه با وضع موجود..... 24
- 6-5-5- شناخت اکولوژیک شهر_تعادل زندگی بوم شناسی بافت قدیمی..... 24
- 6-5-6- بررسی اجمالی جمعیت شناسی_ پدیده تعیین کننده در حوزه های مسکونی قدیمی..... 24
- 6-5-7- شناخت وضع و شرایط مدیریتی_ بررسی اداری و امکانات مالی و حقوقی در وضع موجود بافت ها و گسترش که در صورت انجام کارهای اجرائی مطرح می گردد..... 24

فصل دوم: مروری گذرا بر ادبیات تحقیق و پیشینه تحقیق

- 1- کامیلوسیتته:..... 27
- 1-1- جست و جوی الفبای شهرسازی کهن به منظور کاربست در شهرسازی جدید:..... 27
- 1-2- ارزش بناهای تاریخی در ارتباط و هماهنگی فضایی موجود بین بنا و محیط اطراف:..... 27
- 1-3- نظریه تداوم شهرسازی:..... 27
- 1-4- نظریه هویت تاریخی شهرها:..... 27
- 2- کریستوفر الکساندر:..... 27
- 2-1- کل و جز به تدریج رشد می کنند و گسترش می یابند..... 28
- 2-2- سیر تحول کل قابل پیش بینی نیست، چگونگی ادامه یا توقف آن مشخص نیست زیرا تنها کنش متقابل رشد با قوانین ویژه کل می تواند تداوم یا پایان آن را به دست دهد..... 28
- 2-3- کل دارای ساختاری منسجم است و هر یک از بخش های آن نیز خود یک کل است..... 28
- 2-4- هنگامی که کلیت با وجود ما تماس گرفته و ادراک می شود، عمیق ترین احساسات را در درون ما برمی انگیزاند..... 28
- 3- کوین لینچ:..... 29

- 29-3-1- مرمت امري آييني و دائمي است.....
- 29-3-2- گفت و گوي ميان گذشته و آينده تنها با مرمت آييني و تداومي امکان پذير است.....
- 29-3-3- نگهداري بنا، مجموعه و يا بافت هاي شهري که از کيفيت بالا، معني و هويت برخوردار مي باشند، ضروري است.....
- 29-3-4- زوال محيط بيغي و مصنوعي امري بديهي است که نمي توان آن را براي تخريب پيشرس محيط هاي شهري موثر دانست.....
- 29-3-5- گفت و گوي ميان شهروند و فضاي شهري را در کار مرمت نبايد از نظر پنهان داشت.
- 30.....

فصل سوم: مطالعات کالبدی اقليم (به صورت کلان و خرد)

- 32-1- تقسيمات اقليمي در ايران (پيشنهاد دکتر حسن گنجی):.....
- 33-2- شهرستان سبزوار:.....
- 34-3- نام و نسب سبزوار:.....
- 34-4- پيشينه اساطيري:.....
- 34-5- آثار و ابنیه تاريخی :.....
- 34-5-1- آتشکده آذربرزين مهر.....
- 35-5-2- مسجد جامع.....
- 35-5-3- آرامگاه اسرار:.....
- 36-5-4- مزار امامزاده يحيی.....
- 37-5-5- مزار امامزاده شعیب.....
- 37-5-6- کاروانسرای فرامرزان.....
- 37-5-7- ميل خسروگرد.....
- 38-5-8- سر در مصلا:.....
- 39-6- سبزوار در یک نگاه:.....
- 41-6-1- بخش اقتصادي:.....
- 41-6-2- بخش گردشگری:.....
- 42-6-3- آب و خاک:.....
- 42-6-4- دامپروری:.....
- 43-6-5- پنبه:.....
- 43-6-6- صيفی جات:.....
- 43-6-7- عشایر:.....
- 44-7- جهت قرارگیری ساختمان:.....
- 44-7-1- تهويه:.....
- 44-8- ملاحظات اقليمي:.....
- 44-8-1- رنگ نما.....
- 45-8-2- جنس مصالح:.....
- 45-8-3- فضاهای پرو خالی:.....
- 45-8-4- ارتفاع ساختمان :.....
- 45-8-5- تهويه ساختمان :.....
- 46-8-6- درجه حرارت در ساختمان:.....
- 46-8-7- ميزان بارندگی:.....
- 46-8-8- رطوبت نسبي:.....
- 46-8-9- وزش باد:.....
- 47-8-10- موقعیت خورشید:.....
- 47-8-11- نمودارهاي اقليمي:.....
- 47-8-11-1- نمودار آمبروترمیک:.....

- 47 8-11-2- اقلیم نمایی آمبرژه:
- 47 8-12-2- تأثیر اقلیم در ساخت و بافت شهر:
- 49 9- طراحی اقلیمی:
- 49 9-1- مسکن اکولوژی:
- 49 9-2- کاهش تأثیر باد در اتلاف حرارت ساختمان:
- 49 9-2-1: اجتناب از انتخاب قسمت فوقانی تپه ها برای ساختمان سازی. بهترین محل قسمت فوقانی شیب است
- 49 9-2-2: احداث ساختمان در داخل زمین در دامنه های پشت به باد.
- 49 9-2-3: پوشاندن نماهای رو به باد با خاک کوبی و نورگیری از حیاط های داخلی.
- 49 9-2-4: پیش بینی پلا های فشرده و ایجاد مجموعه هایی با بافت مترکم.
- 49 9-2-5: پیش بینی بامهای شیبدار و استقرار شیب تندتر در جهت باد.
- 49 9-2-6: در جبهه های مشرف به باد های شدید زمستانی استفاده از ساختمانهای یک طبقه و کم ارتفاع.
- 49 9-2-7: استفاده از فضاهایی چون پارکینگ یا انبار به عنوان باد شکن.
- 49 9-2-8: به حداقل رساندن تعداد درهای ورودی ساختمان و قرار دادن ورودی اصلی در قسمت پشت به باد.
- 49 9-2-9: محافظت کامل ورودی اصلی با استفاده از درخت و حصار و محوطه سازی و ...
- 50 9-2-10: پیش بینی ورودی های دوبله یا حیاط های ورودی.
- 50 9-2-11: بالا بردن سطح ورودی اصلی نسبت به کف تمام شده خارجی.
- 50 9-2-12: استفاده از در های یکپارچه عایق شده در نما های رو به باد. در های شیشه ای فقط در نما هایی پیش بینی شوند که در مقابل باد محافظت می شوند.
- 50 9-2-13: درز بندی کلیه درها و پنجره ها و باز شو ها.
- 50 9-2-14: نصب دریچه یا شبکه متحرک عایق حرارتی در پشت پنجره ها با استفاده از پرده های داخلی.
- 50 9-2-15: توجه به جهت وزش باد های غالب زمستانی در تعیین جهت استقرار ساختمان.
- 50 9-3: کاهش اتلاف حرارت ساختمان:
- 50 9-3-1: اجتناب از احداث ساختمان در شیبهای منفی و فرو رفتگیها.
- 50 9-3-2: استقرار ساختمانهای به هم پیوسته در بخشهای میانی شیبهای رو به جنوب.
- 50 9-3-3: پوشاندن حاشیه های خارجی ساختمان با بوته ها و گیاهان همیشه سبز.
- 50 9-3-4: احداث ساختمان در داخل زمین با پوشاندن دیوار های خارجی با خاک.
- 50 9-3-5: پیش بینی ساختمانهای دو طبقه.
- 50 9-3-6: در مجموعه های ساختمانی استفاده هر چه بیشتر از دیوار های مشترک و ایجاد بافتی به هم پیوسته.
- 50 9-3-7: پیش بینی فضاهای گرمازا مثل اشپزخانه در مرکز پلان.
- 50 9-3-8: پیش بینی فضاهای کم اهمیت مثل انبار به عنوان عایق حرارتی در جداره ها با قسمتهای سرد ساختمان.
- 50 9-3-9: استفاده از عایقهای حرارتی مناسب در دیواره های خارجی و بخصوص در بام یا استفاده از فضای زیر شیروانی به عنوان عایق حرارتی.
- 50 9-3-10: اجتناب از پیش بینی پنجره های بزرگ بخصوص در نمای شمالی.
- 50 9-3-11: استفاده از شیشه های دو جداره یا بعضی مواقع سه جداره.
- 50 9-3-12: استفاده از شبکه های متحرک در پشت پنجره ها به عنوان عایق حرارتی.
- 50 9-3-13: پیش بینی ورقه های عایق حرارتی در داخل باز شوها.
- 50 9-3-14: استفاده از انواع مختلف پرده شبکه عایق متحرک و دریچه پشت پنجره به منظور جلوگیری از اتلاف حرارت ساختمان از باز شوها.
- 50 9-4- بهره گیری از انرژی خورشیدی در گرمایش ساختمان:

- 51-4-9 : انتخاب شیبهای رو به جنوب برای احداث ساختمان
- 51-4-9-2: استقرار ساختمان در جهت تابش حداکثر انرژی خورشیدی مواقع سرد
- 51-4-9-3: باز گذاشتن جبهه ی جنوبی ساختمان حداقل تا زاویه ی 30 درجه از هر طرف (در عرضهای جغرافیایی 30 درجه و پایین تر. این زاویه به 40 درجه افزایش یابد.
- 51-4-9-4: گسترش و کشیدگی پلان در جهت محور شرقی غربی
- 51-4-9-5: اختصاص فضاهای مشرف به جنوب به منطقه زندگی و استقرار فضا های کم اهمیت در قسمتهای شرقی و غربی ساختمان
- 51-4-9-6: سازماندهی پلان به صورتی که امکان نفوذ افتاب به فضاهای داخلی فراهم آید.
- 51-4-9-7: عمق بنا و محل پنجره در نما به نحوی باشد که در زمستان افتاب مناسبی به فضاهای داخلی نفوذ کند.
- 51-4-9-8: استفاده از پنجره های عمودی در نماهای جنوبی یا پنجره ها و نور گیر های سقفی رو به افتاب زمستانی (برای جلوگیری از اتلاف حرارت ساختمان از این پنجه ها باید پیش بینی لازم به عمل آید).
- 51-4-9-9: پیش بینی سایه بانهای مناسبی برای پنجره ها. که در عین هدایت تابش افتاب زمستانی به فضاهای 10-4-9: پیش بینی سطوح منعکس کننده در کفهای مشرف به پنجره های افتاب گیر.
- 51-4-9-11: استفاده از گلخانه های متصل به فضاهای داخلی در قسمت جنوبی ساختمان (برای جلوگیری از گرم شدن چنین فضاهایی در فصل تابستان باید پیش بینی های لازم به عمل آید).
- 51-4-9-12: پیش بینی مصالح ساختمانی با ظرفیت حرارتی زیاد و سطوح تیره رنگ در بخشهای افتاب گیر فضاهای داخلی
- 51-4-9-13: استفاده از دیوارهای با مصالح ساختمانی سنگین در نمای جنوبی ساختمان
- 51-4-9-14: پیش بینی رنگ تیره و بافت خشن برای سطوح خارجی
- 51-4-9-15: پیش بینی ایوان یا فضاهای خارجی افتاب گیر و محافظت شده در برابر باد(برای استفاده در مواقعی که هوای خارج مناسب است).
- 51-9-5: محافظت ساختمانها در هوای گرم خارج:
- 51-9-5-1: احداث ساختمان در داخل زمین یا پوشاندن دیوار های خارجی با خاک
- 51-9-5-2: پیش بینی ساختمانهای فشرده و متراکم
- 51-9-5-3: جدا کردن فضاهای حرارت زا. مثل آشپزخانه از سایر فضا ها
- 51-9-5-4: استفاده از عایق حرارتی با هر نوع مصالح
- 51-9-5-5: پیش بینی پنجره های کوچک و به حد اقل رساندن تعداد آنها
- 51-9-5-6: استفاده از شیشه های دو جداره
- 51-9-5-7: پیش بینی دریچه های چوبی یا شبکه های متحرک عایق حرارتی در پشت پنجره ها
- 51-9-6: محافظت ساختمانها در برابر تابش افتاب:
- 51-9-6-1: اجتناب از انتخاب شیبی رو به شرق یا غرب برای احداث ساختمان
- 51-9-6-2: استقرار ساختمان در جهت تابش حداقل انرژی خورشیدی در مواقع گرم
- 51-9-6-3: انتخاب مصالح مناسب برای محوطه اطراف ساختمان به منظور به حداقل رساندن کسب حرارت
- 51-9-6-4: استفاده از درختهای خزان دار به منظور ایجاد سایه بر روی ساختمان و خنک سازی در مواقع گرم
- 51-9-6-5: استفاده از شکلهای کالبدی مناسب برای کاهش سطوح خارجی مشرف به شرق و غرب(گسترش پلان ساختمان در جهت محور شرقی غربی)
- 51-9-6-6: استفاده هر چه بیشتر از دیوار های مشترک در مجموعه های ساختمانی و ایجاد بافتی فشرده
- 51-9-6-7: پیش بینی پارکینگ محصور در قسمت غربی ساختمان
- 51-9-6-8: کشودن فضاهای اصلی به حیاط داخلی یا فضاهای باز واقع در سایه

- 9-6-9: استفاده از رنگهای روشن و سطوح نه چندان خشن در سطح بام و دیوارهای خارجی مشرف به افتاب تابستان..... 52
- 9-6-10: اجتناب از ایجاد پنجره در بام. مگر آنکه در تابستان کاملاً در سایه واقع شود.. 52
- 9-6-11: اجتناب از ایجاد پنجره در نمای شرقی و بخصوص غربی. در غیر این صورت محدود نمودن تعداد و مساحت چنین پنجره هایی و پیش بینی سایه بان عمودی برای آنها..... 52
- 9-6-12: استفاده از جلو آمدگی بام. ایوان سر پوشده یا بالکن برای ایجاد سایه کامل بر سطح خارجی پنجره های شیشه ای. باز شو و دیوار های رو به افتاب..... 52
- 9-6-13: استفاده از سایه بانهای مناسب برای سطوح شیشه ای و باز شو ها..... 52
- 9-6-14: پیش بینی فضای خارجی به منظور استفاده در مواقعی که هوا مناسب است..... 52
- 9-7-7: بهره گیری از نوسان روزانه دما:..... 52
- 9-8-8: بهره گیری از شرایط مناسب هوای خارج:..... 52
- 9-9-9: ایجاد کوران در فضاهای داخلی:..... 52
- 9-10-10: افزایش رطوبت هوا:..... 53
- 9-11-11: جلوگیری از افزایش رطوبت هوا:..... 53
- 9-12-12: محافظت ساختمان در برابر بارندگی:..... 53
- 9-13-13: کاهش تاثیر بادهای غبار الود بر ساختمان:..... 54

فصل چهارم: برنامه فیزیکی و استانداردها

- 1- مرکز همایش های هنری:..... 56
- 1-1- آموزش در حوزه های شش گانه:..... 56
- 1-2- آموزش عملی حوزه هنرهای تجسمی:..... 57
- 1-3- آموزش عملی درحوزه هنر های نمایشی:..... 57
- 1-4- آموزش عملی درحوزه موسیقی و هنر:..... 57
- 1-5- آموزشهای جانبی:..... 57
- 1-6- حوزه تجاری:..... 57
- 2- فضاهای آموزشی:..... 57
- 2-1- فضاهای آموزشی نظری که شامل کلاسهای درس ، سالن کنفرانس ، سمینار و دفاتر استادان می باشند..... 57
- 2-2- فضاهای آموزشی عملی که شامل، کارگاه ها ، مرکز کامپیوتر و فضاهای جانبی آنها می باشند..... 57
- 3- فضا های کمک آموزشی وابسته به آموزشی:..... 57
- 3-1- فضاهای رفاهی و خدماتی:..... 58
- 4- ضوابط طراحی درگروه فضاهای آموزشی(کلاسها ، کارگاه ها ، استودیوهای موسیقی):..... 58
- 4-1- مشخصات فضا های آموزشی:..... 58
- 4-1-1- کلاسهای تئوری ، اتاقهای آتلیه و کارگاه ها:..... 58
- 4-1-2- کلاسهای موسیقی..... 58
- 4-1-3- کلاس های بازیگری:..... 59
- 4-1-4- اتاق اسباب و ادوات موسیقی:..... 59
- 4-1-5- فضای تجهیزات موسیقی..... 59
- 5- ضوابط طراحی در فضاهای کمک آموزشی:..... 59
- 5-1- کتابخانه :..... 59
- 5-2- نکات مهم در طراحی کتابخانه :..... 61
- 5-3 میزان فضاهای کتابخانه:..... 61
- 5-4 ابعاد و استاندارد های پیشخوان و برگه دان:..... 61
- 5-5 تسهیلات مطالعه انفرادی..... 61
- 5-6- مشخصات فضاهای قرأت..... 61

62	سایر ویژگیهای کتابخانه
62	5-7 نور طبیعی و مصنوعی
62	5-8- نور و صدا
62	5-9- اطفای حریق
62	5-10- درجه حرارت ، رطوبت و تهویه
62	5-11- کابینتهای کارتهای کاتالوگ
62	5-12- استانداردها
62	5-13- نور پردازی:
62	5-14- روشنایی توصیه شده:
63	5-15- آکوستیک:
63	5-16- تهویه ی مطبوع
63	5-17- عناصر اصلی کتابخانه:
63	5-18- رسانه های دید و شنودی
64	5-19- بخش کتب مرجع
64	5-20- کتابهای مرجع
64	5-21- نشریات ادواری
64	5-22- استانداردابعاد قفسه ها و عمق قفسه ها:
64	5-23- ارتفاع قفسه ها:
65	5-24- طول قفسه ها و فاصله بین آنها
65	5-25- میزها
66	5-26- یادداشت برداشتن و نوشتن
66	5-27- آکوستیک
66	5-28- تهویه ی مطبوع
66	6- گالری ها:
66	6-1- ساختار عمومی گالری ها:
66	6-2- ترتیب قرار گیری اشیاء در فضای نمایشگاهی:
67	6-3- نور پردازی گالری ها:
67	6-3-1- نور پردازی طبیعی (نور روز):
67	6-3-2- نور پردازی جانبی (افقی):
67	6-3-3- نور پردازی مصنوعی:
67	6-4- حرکت و دسترسی گالری ها:
67	6-5- تنظیم شرایط محیطی
68	6-6- تهویه مطبوع:
68	6-7- آکوستیک:
68	6-8- حریق:
68	7- آمفی تئاتر:
69	7-1 نمایش سالن راهروها
69	7-2 خروجی ها و ورودی ها
69	7-3 پرژکسون
69	7-4 سرویس بهداشتی
69	7-5 صندلی ها و نحوه انتام صندلی ها
70	7-6 قرار گیری پرده نسبت به صندلی ها
70	7-7 سیب کف سالن
70	7-8 شکل و انواع مختلف صحنه ی نمایش:
70	7-9- سیب سالن نمایش:
70	7-10- صندلی تماشا گران:

70	11-7- اتاق و رختکن (تنفس بازیگران):
71	12-7- سالن سخنرانی:
71	13-7- نور پردازی صحنه:
71	14-7- انواع تئاتر بر حسب تماشاجی:
71	15-7- انواع تئاتر ها بر حسب نوع برنامه ها
71	16-7- انواع تئاتر ها بر حسب دامنه فعالیتشان
71	17-7- تئاتر تجربی
72	18-7- مشخصات کلی سالنهای تئاتر :
72	کنترل نور
72	طراحی صحنه
72	تغییر صحنه
72	روشهای تغییر صحنه
72	انتقال به بالا
73	صحنه گردان
73	صحنه های سیار و متحرک
73	ایمنی صحنه و سالن
73	ایمنی در صحنه باز
73	ایمنی در پشت صحنه
73	ایمنی سالن
76	8- مشخصات فضاهای اداری
78	1-8- مدیران و مسئولان بخشها
79	2-8- کارمندان دفتری
80	9- ضوابط طراحی در گروه فضاهای رفاهی و خدماتی
80	1-9- نمازخانه
81	2-9- پارکینگ
81	3-9- معابر
89	1- لابی و و ریز فضاهای مجموعه به همراه متراژ و مساحت آنها شامل:
89	2- آمفی تئاتر و زیر مجموعه های آن به همراه متراژ:
90	3- امور آموزشی مجموعه:
90	4- فضای نمایشگاهی و گالری ها:
90	5- کتابخانه و فضاها و ریز فضای مربوطه:
90	6- امور آموزشی:
91	7- امور خدماتی:

فصل پنجم: مطالعات تطبیقی مجموعه اثر

92	1- فرهنگسرا Cultural Center
92	2- پیشینه مراکز فرهنگی
93	3- اهمیت تاسیسات فرهنگی - اجتماعی
93	4- ضرورت مجموعه های فرهنگی
94	5- تقسیم بندی فضاهای فرهنگی شهر
94	الف) فضاهای فرهنگی محله ای
94	ب) فضاهای فرهنگی منطقه ای
94	ج) فضاهای فرهنگی شهری
94	د) فضاهای فرهنگی فرا شهری
96	6- فرهنگسرای خاوران
97	7- خانه کودک و نوجوان

- 8- انجمن علمی فرهنگی جوانان..... 98
- 9- خدمات علمی فرهنگی..... 99
- 1-9 موسیقی..... 99
- 2-9 فیلم..... 99
- 3-9 خوشنویسی..... 99
- 4-9 بازار فرهنگ و هنر..... 99
- 10- فرهنگ سرای نیاوران:..... 100

فصل ششم: روند طراحی در بافت و خود اثر

- 1- مرکز همایش های هنری با نگرش تحرک توسعه در بافت تاریخی سبزوار:..... 106
- 2- ضمیمه های برای توسعه و زنده سازی در بافت تاریخی:..... 107
- 3- شناسایی کمی و کیفی اولیه برای توسعه و تحرک در بافت های تاریخی:..... 107
- 4- پژوهش و انجام مطالعات منظم پدیده های مرتبط به بافت های تاریخی:..... 107
- 5- اهمیت و ضرورت بافت های تاریخی و کهن شهری:..... 108
- 6- طرح های بهسازی و زنده سازی و توسعه در بافت های تاریخی:..... 109
- 7- معرفی سایت:..... 110
- 8- ویژگی سایت مورد نظر از لحاظ موقعیت و دسترسی ها:..... 110
- 9- الگوهای استفاده شده درون سایت با توجه به بافت مورد نظر:..... 111
- 10- آنالیز سایت:..... 112

فصل هفتم: آلبوم نقشه ها

منابع

.....

.....

فهرست جدول ها

- جدول 3-1: شرایط عمومی شهرستان سبزوار 52
- جدول 3-2: فعالیتهای شاخص در سطح شهرستان سبزوار 52
- جدول 3-3: رنگ نمای ساختمان های شهرستان با توجه به اقلیم 58
- جدول (4-1): استانداردهای کتابخانه 83
- جدول (4-2): چگونگی چیدمان قفسه های کتابخانه 85

فهرست شکل ها

- شکل 3-1: نقشه استان خراسان 44
- شکل 3-2: آتشکده ي برزین مهر 46
- شکل 3-3: مسجد جامع سبزوار 47
- شکل 3-4: آرامگاه حاج ملاهادی اسرار سبزواری 48
- شکل 3-5: امامزاده یحیی سبزوار 49
- شکل 3-6: مناره ی خسروگرد 50
- شکل 3-7: مصلی سبزوار 51
- شکل 3-8: دانشگاه تربیت معلم سبزوار 54
- شکل 3-9: عشاير سبزوار 56
- شکل 4-1: سالن سخنرانی در ساختمان علوم پیش بالینی واقع در دانشگاه ناب همیتون 97
- شکل 4-2: سالن سخنرانی فیزیک با دیوارهای مضاعف جهت کاهش صوت ، آرشیتکت : دانشگاه فنی دارمستاد آلمان
-
- 98
- شکل 4-3: نمای برشی از سالن سخنرانی ارتودکس 99
- شکل 4-4: فواصل دید مطلوب برای تماشای پرده سینما فواصل دید مناسب 99
- شکل 4-5: (a) فاصله صندلیها از گذرگاه (b) پلان صندلیهای بدون بازو (c) صندلیهای پشتی و بازودار 100
- شکل 4-6: اتاق مدیریت با در نظر گرفتن فضای انتظار برای 3 و 6 نفر 103
- شکل 4-7: دفاتر اداری و مدیریت 104
- شکل 4-8: دفاتر مدیریت با در نظر گرفتن محل انتظار و میز کنفرانس 104
- شکل 4-9: کلاسهای سمینار و گردهمایی با ظرفیت 6 الی 12 نفر 113
- شکل 4-10: نمونه ای از دستگاه های کارگاه چوب و فلز 115
- شکل 5-1: فرهنگسرای نیاوران 134
- شکل 5-2: ورودی فرهنگسرای نیاوران 135
- شکل 5-3: حیاط مرکزی فرهنگسرای نیاوران 136
- شکل 5-4: پلان کتابخانه ی فرهنگسرای نیاوران 138
- شکل 6-1: عکس بالا از نمای اصلی مجموعه فرهنگی هنری 143
- شکل 6-2: مجموعه فرهنگی هنری عکس فوق نمای بالا گرفته شده است 143
- شکل 6-3: پلان مجموعه فرهنگی هنری 144
- شکل 6-4: سایت مجموعه فرهنگی هنری 146
- شکل 6-5: سایت مجموعه فرهنگی هنری از بالا 146
- شکل 6-6: پلان مجموعه فرهنگی هنری 147
- شکل 6-7: آنالیز سایت مجموعه فرهنگی هنری 148
- شکل 6-8: ضلع های ورودی به سایت در دسترسی اصلی 149
- شکل 6-9: عکس از دسترسی فرعی به سایت در ضلع شمال 149
- شکل 6-10: همجواری های سایت و اطراف آن 150
- شکل 6-11: راه های ارتباطی سایت 152

شکل 6-12: نماهائي از درون سايت 155